

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cena oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) in Kanada \$4.00 na leto, \$2.00 za pol leta in \$1.00 na tri mesece; Chicago \$5.50 na leto, \$2.75 za pol leta, \$1.40 za tri mesece, in za inozemstvo \$7.00.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$4 per year; Chicago \$5.50, and foreign countries \$7.00 per year.

Datum v oglepanju n. pr. (Julija 30-19) poleg valnega imena in naslova pomeni, da vam je s tem dnevnom potekla naročnina. Fenovite je pravilno, da se vam ne ustavi list.

VARANJE SAMEGA SEBE.

Uredniki velikih dnevnikov pravijo v svojih uvodnikih, da je pravilno, če vlada plača farmarjem bušelj pšenice po \$2.26 prodaja jo pa na trgu po tržni ceni, čeprav ta cena pade pod določeno ceno. Primanjkljaj naj se plača iz posebnega sklada, da se tako prihrani konzumentom pol milijarde dolarjev. K takemu modrovanju postavljajo uredniki listov, ki zagovarjajo interese velikega biznisa, da bi bil to najhujši udarec proti draginji.

Ali ima tako priporočilo res kakšno vrednost za ljudstvo? Faktično to priporočilo pomeni, da bo toliko za leglo, kakor če bi kdo svojemu sosedu priporočil, naj se prime za ušesa pri svojih škornjih in dvigne od tal.

Mnogi ljudje mislijo, da so uredniki velikih dnevnikov prismojeni, ker prihajajo s takimi priporočili. Uredniki teh listov niso neumni in prav dobro vedo, kaj hočejo. Ljudstvu sugestirajo, da vara samo sebe, da bo imel nekdo drugi koristiti.

Urednikom je dobro znano, če bo pšenica plačana farmarjem po določeni ceni in bo ta cena kasneje znižana, diferenca pa plačana iz državne blagajne, da bodo konzumentje plačali to diferenco. Konzumentje so ljudstvo, ki plačuje davke in če država potrebuje denar, tedaj poveša davke, ako ne more izhajati z določenimi davki. Ta resnica je dobro znana tem urednikom in zato je v njih sugestiji metoda.

Predvsem hočejo uredniki odvrniti ljudsko jezo od profitarjev in ljudstvo prikazati, da se je moka scenila, dasiravno se življenjski troški niso nič znižali, ker mora ljudstvo vrniti državi v podobi davkov, za kolikor je ceneje dobilo moko. Tako ljudstvo ne spozna, da so radi moke njegovi življenjski troški visoki in njegova jeza se obrne drugam.

Uredniki teh listov, ki imajo pred svojimi očmi le velike privatne interese, pa imajo še drug namen. Če se jim posreči s takimi sugestijami zapeljati ljudstvo, tedaj je pot odprta velikim privatnim interesom, da ribarijo v kalnem. Ti privatni interesi povzročijo, da prične cena padati na trgu. Na trg vržejo ogromne množine pšenice, kupecev ni, in cena prične hitro lezti nizdol. Kadar ima cena dosti nizko ceno jo pokupijo in tako pridé pšenica v njihovo posest. Kadar so pokupili ogromen del pšenice, ali skoraj vso pšenico, pa prične pošiljati pšenico v malih partijah na trg, tako da pšenica kmalu izgine s trga. Zdaj prične cena pšenice plezati navzgor, toda privatni interesi ne vržejo vse pšenice zdaj na trg, ker bi s takim ravnanjem škodili sebi, ampak pošiljajo jo v taki množini na trg, da je stalno pomanjkanje pšenice na trgu. Tako obdrže stalno visoke cene.

Farmarji so upravičeni do cene, ki jo je določila vlada, kajti tudi za farmarje so se podražili produkti. Ali če je cena določena za pšenico, zakaj naj bi ne bila tudi za moko. Pšenico je prav lahko kontrolirati od farmarja, dokler ne doseže konzumenta v obliki moke ali kruha. Seveda uredniki teh velikih dnevnikov so proti vsaki kontroli živežnih produktov od producenta do konzumenta in so za takozvano svobodno igro sil v produkciji in trgovini, ker ta igra nosi največ dobička privatnim interesom.

Uredniki teh listov vedo prav dobro, kaj zagovarjajo in dobro bi bilo, da bi se ljudstvo znalo tako dobro čitati med vrsticami, kot znajo ti uredniki spretno zagovarjati koristi velikih privatnih interesov in jih obdati z meglo, da ljudstvo ne vidi njih pravih ciljev.

Kje je meja? — Sveženj bombaža je poskočil v ceni za šest dolarjev. Za koliko se bodo produkti iz bombaža, preden bodo dosegli konzumenta? Ali se tudi tukaj bližamo času, ko bo hodilo ljudstvo oblečeno v papir kot v Jugoslaviji? Vreče že izdelujejo iz papirja, mogoče prične izdelovati tudi kmalu spodnje perilo in delovne hlače, če bo cena bombaža tako plezala kviško.

Razporoke govore. — Listi so poročali, da imamo 58 odstotkov razporok zakonskih parov. Well, to je dokaz, da prav malo porok izvira dandanes iz tistega globokega čuta, ki ga imenujemo ljubezen, in da pri sklepanju porok odločajo le materialni interesi. Vsi "žegni" in obljube, s katerimi je zvezan zakonski par, takoj popokajo, ko pridejo ti materialni interesi v navskrižje.

DOPISI.

Sheboygan, Wis. — Opozarjam člane društva "Združeni Slovenci", št. 344 SNPJ na sklep mesečne seje, da se bodo vršile društvene seje od sedaj naprej v novih prostorih v dvorani nad "5" in "10" centov prodajalno. Seje se bodo vršile vsako tretjo nedeljo v mesecu in ne več prvo, kot dosedaj in sicer ob deseti uri dopoldan.

Opozarjam člane, da se bolj redno in številneje udeležujejo mesečnih sej, kot ste se dosedaj. Na seji naj vsakdo izraža svoje mnenje ne pa drugje se prekratit in zabavljati glede sklepa, katerega so člani osvojili na seji.

Prihodnje društvena seja se vrši dne 17. avgusta t. l. v novih prostorih.

Martin Jelenc, taj.

Whelling Creek, O. — Opozarjam člane društva "Edinost", št. 13 SNPJ, da naj se udeležujejo številneje in bolj redno društvenih sej, kakor je bila navada dosedaj. Na zadnji redni društveni seji je bila namreč sklenjeno, da se bo postopalo strogo po pravilih z onimi člani, ki ne vpoštevajo pravila, v katerih se glasi, da se mora vsak član udeležiti vsaj vsake tretje mesečne seje. Isto velja tudi za člane, kateri tako radi "pozabijo" kedaj je zadnji čas plačati društvene prispevke. Opozarjam člane, da naj plačujejo svojo mesečno na društveni seji, ne pa kjerkoli se bomo poljubili. Oddaljene člane pa opozarjam, da naj pravočasno pošiljajo svoj prispevek, da ne bo potem kakakega nepotrebnege suspendiranja, kateri je velik udarec za vsakega delavca. Kajti pripetilo se je že, da sem dobil denarno nakaznico takoj naslednji dan ko sem odpisal mesečno poročilo in člana suspendiral. Opozarjam vse člane, da ne bom čakal daj kot do 24 vsakega meseca na mesečnino. Kdor do tega časa ne plača, naj si pripiše sam sebi posledice.

Dalje opozarjam člane, kateri ne dobivajo redno dnevnik ali tednika "Prosveta", da naj mi naznanijo na prihodnji društveni seji in mi navedejo pravilni naznov, da zamorem potem poročati na upravnistično lista.

Nadalje speliram na vse člane "Slovenske narodne podporne jednote", da agitirajo za to organizacijo, ker je za organizacija najboljša in najmočnejša slovenska podporna organizacija, katera točno izpolnjuje vse obveznosti nampram svojim članom. Apeliram na stariše, kateri ste že člani te organizacije, da zavarujejo tudi svoje otroke v tej organizaciji, ker jim "Slovenska narodna podporna jednota" nudi najboljše ugodnosti izmed vseh organizacij v Ameriki.

Rojaki na delo za "Slovensko Narodno Podporno Jednoto" in vsak naj še pridobi po enega novega člana.

Opozarjam še enkrat člane omenjenega društva, da se vrši prihodnja mesečna seja 31. avgusta t. l.

Anton Drobnik, tajnik.

Opomba ured. — Oba naznanila, iz Sheboygan, Wis., in Whelling Creek, O., prejeli prepozno za obligatno številko.

Ohisholm, Minn. — Kmet hiti z poljskim delom, da popravijo svoje pridejke še predno se prične mrzlo in delavno jesensko vreme. On hiti, ker ve, da bo obilo poplavan za svoje delo. Razumno, da je odvisno od vremena in drugih naravnih izprememb, kako je njegovo plačilo za trud, katerega je imel v početnem času. Toda vedno je poplavan.

Ozrmo se pa na industrijske delavce. Ali so ti plačani za svoje delo pravično? Ako hočemo biti odkritosrečni, moramo priznati, da ne. Niti tretjino ne dobijo plačane, kar bi morali dobiti za delo svojih rok in sicer minimalno. Ako bi bila slovenska družba pravilno urejena, bi moral dobiti delež svojega dela, kateri bi odgovarjal v resnici plačilu za njegov trud.

Ako bi bili delavci pravično plačani za svoje delo, bi ne imeli toliko štrajkov, kateri se še vedno množijo, mesto, da bi se njih število zmanjšalo. Ako delodajalci dovolijo zahtevano plačilo, takoj podražijo življenjske potrebščine za trikratno višjo ceno, kot so delavcem vrtili plače. In to se vedno vrši, dalje in dalje. Privatno podjetništvo nima nobene meje

pri določanju cen ravnim potrebščinam. Določajo jih, kakor sami hočejo.

Ko bi se delavci organizirali politično in se zanimali za volitve, bi bilo marsikaj drugače. V vseh industrijskih krajih bi lahko imeli delavci svojega zastopnika v javnih uradih, ako bi se delavci toliko zanimali za volitve, kot se delavski nasprotniki. Ti se trudijo na vse pretege za časa volitev da je njihov kandidat izvoljen v javni urad. Trudijo se na vse kriplje tudi med delavci, da jih pridobijo za svoje kandidate. In resnica, koliko tisoč in tisoč je delavcev, kateri raje volijo velemeščanske zastopnike v javne urade, mesto da bi volili delavske kandidate. Ob volitvah ti kandidati, katere je postavila delavstvu sovražna stranka, objubujejo delavcem vse mogoče, samo da bi jih pridobili za svojo stranko. Delavci so jih zvolili, in sedaj pa zabavljajo črez vse sitem. Ko bi delavci volili svoje kandidate, bi bilo marsikaj drugače za splošno delavstvo ravno ob sedanjem času. Kdo pa more pričakovati od zastopnikov privatnih podjetnikov, katere so sedaj v javnih uradih, da bodo delali za delavce, ker so jih postavili kandidatom vendar nasprotniki. Delavci, pošiljujte se svojih državljanjskih pravic in udeležujte se volitev ter volite delavske zastopnike. Ne glasujte za svoje nasprotnike.

Organizirano delavstvo napravljata tudi veliko napako v sedanjih časih pri sklepanju pogodb, da be za toliko in toliko časa delalo za gotovo določeno plačo, katero se določi na podlagi sedanjih razmer in cen življenjskih potrebščin. Toda tega ne premislijo, da kakor hitro delodajalci dovolijo novo plačo, da takoj zopet podražijo svoje izdelke za več odstotkov, kot se pa dovolijo plačo svojim službenikom. Po mojem mnenju bi se morala plača odzroma pogodba skleniti na ta način, da bi se plača svila alyomatno in sicer paralelno z zvišanjem cen življenjskih potrebščin. Namreč, da se določi, v pogodbi, da za kolikor odstotkov se zvišajo cene življenjskih potrebščin, se ob istem času plača zviša za ravno toliko odstotkov, ne da bi se pogodba prekinila. Ako bi delavci delali s delodajalci take pogodbe, bi jih kmalo prešlo veselje dražiti razne produkte. Na ta način bi tudi kmalo izgubile razne stavke, katere so danes tako pogoste.

Apeliram pa na delavce, da se organizirajo politično in strokovno, ker le na ta način jim je mogoče sboljšati sedanjí delavski položaj. Vse se zamore doseči z dobro organizacijo in brez organizacije pa ničesar.

Poročevalec.

Benid, Ill. — Ker organizacija združenih premogarjev ni vzele v svoj program splošne stavke v prilog Tom Mooneja petega julija, je v tujaknjem okrožju stopilo v stavko nekaj krajevnih podružnic te organizacije ter bili na stavki eden, dva in tri dni. Toda vsi ti premogariji so bili kaznovani za vsak dan stavke za en dolar. Premogovniške družbe so jim odzrgale to globo pri plači. Vsa ta raste veliko nezadovoljstvo med premogariji proti odbornikom svoje organizacije.

Premogovniške družbe so jim na vprašanje, kakaj so jih kaznovali z denarno globo odgovorile, da so prelomili pogodbo ker niso prišli na delo.

V Bellville, Ill., je podružnica te premogarske organizacije razposlala apel na vse druge krajevne organizacije v državi Illinois, da se mora sklicati izredna konvencija, na kateri se bo o tem razpravljalo. Na ta apel se je odzvalo še veliko podružnic, katere se strinjajo s tem, da se skliče izredna konvencija.

Kako se bo vsa stvar razvila, bo pokazala bodočnost. Da se ni izvršil splošni štrajv premogarjev, se menda zakrivili uradniki te premogarske organizacije in radi tega so premogariji jako nezadovoljni z njimi.

Unionist.

Nokomis, Ill. — Premogariji v državi Illinois so stopili v stavko ter zahtevajo šesturni delavnik, svianje plače in boljše upravo.

Rojaki, bodite zvesti svojim delavskim načelom, obdržite mirno in hladno kri ter bodite solidarni. Le v tem slučaju bodele osegli svoje zahteve.

Poročevalec.

JUGOSLOVANSKO REPUBLICANSKO ZDRUZENJE.

Upravljalni odbor:

August Aušin, Mary Aušin, Juraj Bošnjak, Filip Godina, Frank Kerš, Martin V. Konda, Erbin Kristan, Juraj Kukovac, Tomo Lačović, Chas. Mistaković, Matt Pogorelec, Janko N. Rogelj, Wm. Russ, Nikola Stakić, Anton J. Terbovec, Jože Zavertnik.

Nadorni odbor:

Ivan Krečić, J. Kvrtič, Joško Ovan.

Financijski odbor:

Filip Godina, J. Kukovac, A. J. Terbovec, Jože Zavertnik.

Tiskovni odbor:

Erbin Kristan, Frank Kerš, C. Mistaković, Jože Zavertnik.

Glavni urad:

A. J. Terbovec, glavni tajnik; A. H. Skubic, pom. tajnik; Filip Godina, blagajnik.

Centralni odbor:

F. Alesh, J. A. Ambrožič, L. Benedik, P. Berger, Josipina Birtič, F. Bostić, Anton Bezjak, V. Cainkar, F. Černe, Tomislav Čiček, F. Dolinar, Jos. Durn, J. Ermenc, J. Erben, A. Flander, J. Frank, J. Piere, F. Gorenc, J. J. Judnich, M. Jurkas, J. Kalan, S. Karišič, J. Koblar, F. Kočevar, A. Kodrič, J. Koklich, L. Krašna, A. Kršmančić, J. Kunstelj, A. Lipič, L. Lotrič, J. Matičič, M. Montony, I. Molek, T. Motz, J. Oblik, L. Pečenko, J. Paterneel, M. Potnik, F. Ratajč, R. Reselj, A. Slabe, J. Sališkar, F. Sepič, A. H. Skubic, L. Škerle, A. Sulic, J. Terček, J. Teršelj, L. Truger, M. Verbovec, A. Vidrih, Chas. Wessel, F. Zeitz, Chas. Zibert, A. Zornik, F. Zvanut.

Glasila:

Mesečnik: Čas; tednik: Proletar; dvotednik: Glas Svobode; dnevnik: Prosveta, Enakopravost, Glas Naroda.

K. S. R. Z. pridružena in prijavljena centralizirane podporne organizacije: Slovenska Narodna Podporna Jednota (približno 18,000 članov); Jugoslovanska Katoliška Jednota (približno 3,000 članov); Slovenska Delavska Podporna Zveza s Dr. Sv. Barbare (približno 6,000 članov); Slovenska Svobodomselna Podporna Zveza (nad 5,000 članov); Jugoslovanska Podporna Zveza Slova (približno 2,000 članov).

Vsa pisma in denarne pošiljave naj se pošiljajo na sledeči naslov: ANTON J. TERBOVEC, 3637-3641 W. 26th St., CHICAGO, ILL.

NIŠO KRALJEVAŠI . . . NIŠO!

(Iz urada Tiskovnega Odeška J. R. Z.)

Od nekod je zapihal veter, in omizje, ki si nadeva ime "Slovenska Narodna Zveza", ga je občutilo, pa hiti, da obrne plašč, dokler ne bo prepozno — vsaj nekateri besedniki te spoštovane, četudi že skrajno sevrkile družbice.

"Ameriška Domovina" — to je namreč ime nekakega v Clevelandu izhajajočega lista, ki se je pred nedavnim prekrstil, kakor imajo taki listi navado pretvarjati in spreminjati se — je občutila potrebo, da se zopet enkrat zagovarja zaradi monarhizma. Zakaj prihaja prav sedaj s to obrambo, je uganka, ker se že celo večnost živ krst ne zmeni za zvezico in bi zaradi J. B. Z. tudi lahko nadalje mirno počivala brez strahu, da bi kdo motil njeno spanje. Toda če mislijo nekateri gospodje, da je treba govoriti o teh rečeh, jim na vsesedanje lahko posvetimo par minut, če tudi vemo, da se ne izplača.

"A. D." bi rada dopovedala ameriškim Slovincem, da zvezica, kateri služi za košček glasila, ni "kraljevaška". Monarhizma nima namreč v svojih pravilih. Ko je zastokala radi svoje nedolžnosti v pogledu kraljevaštva, se pa skuša malo postaviti in se trka po prsih, češ koliko dobrega da je storila za rojake v tej deželi, v stari domovini in po vsem širnem svetu sploh.

Ne zavidamo "S. N. Z." njenih takozvanih uspehov. Človek mora — kakor je dejal češkoslovaški predsednik Masarik — imeti tudi kaj za svojo fantazijo, izdati če je fantazija vsa, od koder more črpati svojo slavo. Toda rahločutna "A. D." naj ne prišakuje, da bodo Slovenci v Ameriki tako naivni, kakor bi jih ona rada videla. Šola zadnjih let ni mogla ostati brez sadow in kdor odpira oči, jih je med Slovenci opazil. Tako na primer bi mila Clevelandčanka bolje storila, če ne bi pogrevala tistih kart, s katerimi bi se rada pobahala, če bi bilo. Že davno ve vsak rojak, da so bile tiste karte brez vsake cene, kajti tekom vojne je bilo vse od tega odvisno, kako se obnaša človek, ne pa kakšne karte ima v žepu. Izkaznice, ki jih je izdajala "S. Z.", niso imele niti za cent več vrednosti, kakor glasna karta katerekoli organizacije; kdor ni ničesar zagrešil, se mu praviloma tudi brez tiste karte ni bilo treba bati hudega; če je pa prišel z zakonom na kakršenkoli način v konflikt, mu tisoč Zakrajškoyih kart ne bi bilo nič pomagalo.

Plemenitost zvezarjev pa ni tičila predvsem v tem, da so hoteli varovati, česar niso mogli varovati; glavni namen teh lepih kartic, ki ga na njeno žalost zvezica le ni dosegla, je bil nekoliko drugačen. Včasih je kdo moder, pa mu to ne zadostuje in bi bil rad še modrejši. V ta namen se mora abnormarno napejati, pa ne ve, da mu to lahko škoduje na duši in telesu. Tako je bilo z našo "mogočno" konkurentinjo. Njene karte niso bile nič drugega, kakor trnek, na katerega bi bila rada lovila "ribice lude", le da niso bile te ribice že davno več tako "lude" in se poznale rado.

Ej, bolj je bilo, če ne bi zvezarji več govorili o teh kartah! Spominjajo namreč na epizode iz zgodovine zveze, na katere bi morda sami rajše pozabili. Gospod Pirc, ki bi rad, da se piše njegovo ime od prve do zadnje črke velike, se je sicer včasih bahal z denunciacijami. De gustibus non est disputandum! Vendar pa imajo kulturni krogi o denuncijantih pregovor, ki ni baš laškav zaup. Posebno pa izgubi ovdušivo vsak "čar", če ostaja brez uspeha, to se pravi, če ni imelo podlage, kar velja splošno za dokaz, da je bila njegovemu notranjemu nagonu ime hudobnost. Na to poglavje spominja fabula o izkaznicah, katerih preveč prebrisani in valed tega premalo razumni smoter je bil ta, da se napravita dve kategoriji Slovincem, od katerih naj bi bila ena a priori veljala za nelojalno ali vsaj za sumljivo — seveda naj bi to bila tista brez onih famoznih kart.

Uspeha ni imela ta reč nobenega. Kakor se pravi po slovensko, ni bila ne na konja, ne na osla. I medtem ko je S. R. Z. brez kart raslo, je treba močnega mikroskopa, da odkrije človek mikroorganizem, imenovan Slovenska Narodna Zveza.

Prav sedanjí čas tudi ni nič kaj primeren, da se govori o kampanji za prostovoljce. Saj ve tudi "A. D." kaj o tem, kakšna usoda je doletela tiste idealiste, ki so preveč zaupali opromod gospoda Karagjorgjevića mlajšega. Ali ne bi bilo bolj priporočljivo molčeti, kot pa biti samega sebe po zobeh? . . . Naša glasila so svoj čas povedala, kako se je godilo jugoslovanskim prostovoljcem na Ruskem in prišel bo čas, ko se bo o tem romanu še kaj več povedalo. Toda ni li razočaranje tukajšnjih prostovoljcev precej enako onemu v Rusiji!

Ampak za Zvezo je danes — nenadoma — glavno, da baje ni kraljevaška. Hm! — V svojih pravilih nima monarhizma. Dobro! Toda kakšna je bila tista vlada v Beogradu, ki je morala baš te dni demisionirati? Ni li bila monarhistična do kosti? Ni li naravnost vsiljivo prenehanje naglašala svoj "KINGDOM", daj je vlada v Beogradu edino opravljena govoriti v imeu Jugoslovancev — tista vlada, ki je absolutno kraljevaška in ki bi bila rada celo s politično prevlado in s militarističnim nasilstvom proti volji ljudstva vladavila svoj monarhizem? Svoje lastne izjave, gospodje, prečitajte, če tako hitro pozabljate, pa boste vedeli, kakaj vas smatra ljudstvo za službenike reakcionarne monarhistične ideje, če se sme to število še imenovati ideja.

Naposled pa ne smemo prezeti, da zna "A. D." biti tudi humoristična, kar je v njenem položaju veliko vreden dar. Nепrecenljiv je sledeči stavek, ki je bil resnično napisan in resnično tiskan v omenjenem izrednem listu: "Če bi bili (namreč mi, J. R. Z.) malo manj prepirljivi, neznočni, prijazni in bratski, bi bilo vse bolje." — Včasih so ljudje, ki poznajo naš narodni karakter, dejali, da nimamo pravih lastnosti za humorističen list. To bo treba prekljicati. Sicer je to posebne vrste humor, ampak vendar humor, če okepaš človeka z blatom, zlijesi nanj par golič gnojnice, mu ponudiš s finim izrazom "SUNEK V GOBEC", pa ga potem vprašaš, zakaj je vendar tako "prepirljiv", zakaj ni bolj "prijazen in bratski", češ da bi bilo vse lahko boljše.

Veter je zapihal od nekod . . . Ampak gospodje se bodo enkrat naučili, da plaš ni jadro . . .

DENAR NAZAJ!

(Iz urada Tiskovnega Odseka J. R. Z.)

Če ste plačili dohodninski davek za leto 1918, to je takozvani "income tax" od vašega zasluzka in če vam kompanije odtrgujejo od vašega zasluzka za dohodninski davek, potem čitajte to:

Devet in devetdeset rojakov izmed sto je preveč davka plačalo. Zgodila se jim je neljuba krivica in ker ameriška vlada ne mara ničesar, kar ji pravično ne gre, zato ste upravičeni zahtevati preplačani dohodninski davek. V tem oziru so potrebne gotove formalnosti in da se vam delo in stroški prihranijo, vam to vse stori brezplačno gl. urad Jugoslovanskega Republičanskega Zdrženja. S pomočjo vrlega rojaka R. F. Hlača, upravitelja Jugoslav Information Bureau izposlovali smo pri vladi, da imajo vsi Slovenci gotove ugodnosti na podlagi reciprocitete, sklenjene s staro Avstrijo in Združenimi državami z ozirum na oprostitvev dohodninskega davka.

Naknadno k našim objavam glede tega dohodninskega davka in povračila istega, damo še sledeča pojasnila:

Temelj zakona za dohodninski davek je bil namreč ta: 1.) da državljani in tu stanujoči inozemci (resident aliens) plačajo davek po odbitku nekaterih kreditov (\$1,000 zase; \$2,000, ako živi s svojo ženo ali ako je poglavar družine, n. pr. vdovec z družino; \$200 za vsakega nedoletnega otroka), in sicer 6% na dohodek po odbitku teh kreditov za leto 1918 in 4% za leto 1919, in 2.) non-resident aliens plačajo za leto 1918 po 12% in za leto 1919 pa 8% za vsak zasluzen dolar brez odbitka.

Vsak nedržavljan je prima facie smatran za non-resident aliens. Svoj namen, da hoče za stalno stanovati v tej deželi, mora izjaviti s tem, da podpiše listino, znano kot formo št. 1078. Če to stori, se smatra za tu bivajočega nedržavljana in uživa iste pravice kakor državljan. Ta formular lahko podpiše tudi tedaj, ako še ne zna, da-li se bo za stalno povrnil v stari kraj ali ne.

Na drugi strani pa je zakon na podlagi reciprocitete dovolil nekaterim tujeem, pripadnikom takih držav, ki so dajale iste pravice tam bivajočim Amerikaneem, oziroma niso diskriminirale med svojo in tujei, pravice do tega odbitka kreditov.

Glede nekdanjih avstro-ogrskih dežel se je vzel za podlago tamonjni zakon, ki je veljal do razpada avstro-ogrške monarhije. Po raznih posredovanjih pri vladnem zakladništvu se je izposlovalo, da se je tudi Slovenceem priznala ta pravica.

Stvar stoji sedaj tako-le:

- 1.) \$1,000, ako so samci oziroma oženjeni in ne živijo skupaj s svojo ženo.
 - 2.) \$2,000 ako so oženjeni in živijo skupaj s svojo ženo, ali pa ako so poglavarji družine (družinski oče), n. pr. vdovec s tukaj z njim živječimi otroki;
 - 3.) \$200 za vsakega nedoletnega otroka (do 18. leta) ali pa drugo osebo, ki je absolutno odvisna od njegovega vzdrževanja; ni razlike, ako so otroci v Ameriki ali pa v starem kraju, nima pa pravice do odbitka \$200 z. ženo živčo v starem kraju;
 - 4.) sme odbiti svote darovane za Rdeči križ ali Reliefe in materijalne izgube na obrestih, posojilu ali požaru itd.
- Od dohodkov po odbitku gori navedenih kreditov pa je moral oziroma mora plačati:
- a) ako je citizen ali resident alien (to je ako je podpisal formo 1078) 6% za leto 1918 in 4% za leto 1919.
 - b.) ako je non-resident alien pa 12% za leto 1918 in 8% za leto 1919.

Za grupo "a" pobira davek davčni kolektor, za grupo "b" pa delodajalec. Ker pa je letos še malokdo zaslužil \$1000 oziroma višek, do katerega je oproščen davka, ne sme delodajalec odbijati davka od plače, dokler ni bil ta višek dosežen. Radi tega so vsi oni, katerim je delodajalec odbijal letos od plače, opravičeni zahtevati ta denar nazaj od delodajaleca. V to služi forma št. 1115, ki naj se pravilno izpolnjena izroči delodajalcu, kateri mora nato povrniti, kar je bilo plačano za leto 1919 in nastaviti nadaljno odbijanje.

Kar se tiče preplačanega davka za leto 1918 se prošnja za povračilo izpolnjuje na formo št. 42 in 46. Treasury Department bo povrnil ta denar.

Malo naših ljudi je podpisalo formo št. 1078 in zato pač ni čudno, da je toliko naših ljudi preplačalo ta davek. Tisočerm naših rojakov kompanije odbijajo pri vsaki plači od njihovega zasluzka in lahko se reče, da so samo naši rojaki plačali nad en milijon dolarjev v dohodninskem davku, katerega ne bi rabili plačati.

Kar se tiče ostalih Jugoslovancev, ki so bili pripadniki Hrvatsko-Ogrske, med te pridejo tudi prekmurški Slovenci, uživajo pod točkami 1), 2) in 4) navedene pravice, nimajo pa pravice do odbitkov za od njih odvisne navedene pod točka 3).

Bosanci in Srbijanci imajo iste pravice kakor Slovenci.

Če se kateri rojakov pripravlja iti v stari kraj, je najbolje, da podpiše pooblastilo (power of Attorney) na tajnika ali katerega svojih prijateljev, ki naj kolekta banj denar. Traja namreč več mesecev predno oblasti v Washingtonu pregledajo prošnjo za povračilo; delodajalec pa navsod vrača odbijani davek za leto 1919 v kratkem času, ako ga ni že odposlal na Treasury Department.

Povejte o tem drugim, svojim prijateljem. Jugoslovanske Republičensko Zdrženje je ustanovljeno, da brani pravice Jugoslovancev, je vaša organizacija, katere dolžnost je paziti na to, da se vam ne dela krivica. Zato pišite skupno na glavni urad, ki vam bo pomogel dobiti nazaj vaš denar. Glavni urad J. R. Z. vrši to delo zastoj za vsakega Jugoslovana. Pišite na:

A. J. TERBOVEC, tajnik,
3637-3641 W. 26th Str., Chicago, Ill.

Nova vladna kriza v Španiji.
Madrid. — Nova vladna kriza je neizogibna. Ministrstvo pade vsak čas.

NAPREDEK.

"Prosveta" piše za blagostanje ljudstva. Ako se strinjaš s njenimi idejami, podpiraj trgavec, ki oglašajo v Prosveti. — V zalogi imam vse za vsakdanje potrebe, ne pa materialni.

ANTON BORNIK,
Kamnik, Pa.

POTREBUJEMO

vlivarje, kormakerje in navadne delavce. Tudi mladeniče nad 16 stare. Neizučeni delavci se lahko nauče tega dela hitro. Dobra plača, stalno delo. Pridite po Via Erie R. R., ali pa pišite na: Meadville Malleable Iron Co., Meadville, Pa., za vsa pojasnila.

Driska

je polsetna potišba, ki lahaja iz različnih vzrokov. Mnogokrat ima svoje vzroke vlad zvišanja nasrelega sadja ali zelenjave. V vsakem slučaju je to znak miserije, ki je boletna in ne prijetna. Ustavite jo. Rabite

Severa's Diarrhoea Remedy

(Severovo Zdravilo zoper drisko). Njena vrednost je preiskavana v zdravilju driske, colic, polsetnih potišb, šelodnih krčev in raznih nestranskih neredov. Dobro je za otroke in odrasle. Cena 50c in 1.00 davka. Napredaj v vsah lekarnah. Odklonite imitacije.

W. I. SEVERA CO.
CEDAR RAPIDS, IOWA

Kakor v starih časih.

Kdor si naredi kaj dobrega je zadovoljen.

Po našem navodilu lahko, 10 gal. najboljšo pivo, izvari vsak sam doma za \$2.25. Ker pošljemo v vse kraje Unije in Canado v večjih naročilnih popust.

Za pristnost in kvaliteto Vam jamči tvrdka; Frank Ogier, 6401 Superior, Cleveland, Ohio. Tel. Primoentom 466.

FREE LAXCAPN

Ispravna zmes za saprtnico, slabo prebavo, obilna nerednost, bolna jetra in proti vsem nerednostim v črevih. Laxcapn je kristalica. Vzor ne stane ničesar. Pošljite 10c za poštino in savičanje. Šest zavojev stane pet dolarjev in 24c davak. En zavoj stane en dolar in 4c za davak. Se prodava le pri Laxal Medicine Company, — Laxal Building No. 6, P. O. Box 963, Pittsburg, Pa.

ONA KRONAM VEDNO PADA.

Sedaj je mogoče pošiljati denar v staro domovino in sicer na Slovensko v kronah, v kraje zasodene po Italijanih pa v lirah.

Sedanje cene so s poštnino vred:

100 kron	\$ 4.00	1,000 kron	\$ 37.00
300 kron	12.00	5,000 kron	178.50
500 kron	18.50	10,000 kron	345.00

Potuje se tudi lahko v staro domovino, toda parniki so prenapolnjeni; tisoč ljudi čaka na prostor, a parnikov je za sedaj le kaj malo, zato je boljše, da vsakdo malo potpri, da se razmere zboljšajo.

Za pojasnila pišite nas:

FRANK BAKSER,
42 Cortlandt St., New York, N. Y.

RAD BI IZVEDEL.

kje se nahaja URSULA MARTINČIĆ sedaj v drugo poročeno Zorko. Pred par leti je živeła v West Newton, Pa. (West Moreland Co.) Za sedanjí naslov mi ni znano, torej prosim cenjene rojake, če kdo ve za njen naslov, naj mi ga naznani. Ako bude pa sama čitala ta oglas, naj se mi prijavi. Poročati ji imam mnogo važnih stvari iz stare domovine. Moj naslov je:

John Martinčić, 28 La Harpe Street, La Salle, Ill.

Fairbanks "BULL DOG" Engines

Write for Catalogue

Vsuzite svo tih saboj v staro domovino.

115 WOOD STREET, PITTSBURGH, PA.

NAZNANILO IN ZAHVALA.

Tužnim srcem naznanjam vsem sorodnikom, znanem in prijateljem, da je nemila smrt prešla na nit življenja nad vse preljubljenega soproga **JOHN DEMARKI**

dne 24. julija, 1919, šel je s dvema tovarišema na ribolov v reko takoj ob pričetku ribolova se je spustil vodo a nisi mogel več pomagati, da bi prišel ven, zanjim se je spustil njegov tovariš, da bi ga rešil a ni mogel rešiti, predno pa je prišla še druga pomoč bil je še mrtev. Pokojni je bil doma iz Zagorja ob Savi in šivel od treh do 20 leta pri svaji teti v Smočidal, sveta goraki podružnici, stariši so pa stanovali na Bregu pri Litiji. Pokojni je bil star sedaj 45 let in 4 mesoce, zapustil je mene tukaj v stari domovini pa dva brata in več drugih sorodnikov. Bil je član društva štev. 225 S. N. P. J. Najlepša hvala Mrs. Anni Pance, Anni Slapar in Mariji Volkar, ki so položile krasne vence na njegovo krsto. Najsrčnejša hvala vsem sosedom ki so me tolažili in pomagali mi ob času žalosti. Lepa hvala vsem društvenim bratom in sestram in vsem ki so ga obiskali ob mrtnem odru in ga spremlili k zadnjem počitku. Izročili smo ga materi semlji dne 26. julija t. l. v Frontenas, Kans.

Tebi, ljubeni in neopazljeni soprog, naj bude lahka svobodna ameriška zemlja. Počivaj mirno!

Zalujoča soproga Katarina Demarki, R. R. 3, Box 170, Girard, Kans.

RAD BI IZVEDEL.

kje sta Jačef Vlešič in Anton Frank, prvi podomače Vrtnar, drugi pa Butalov (gorenji). Oba sta doma iz Čelja na Notranjakem. Cenjene rojake uljudno prosim, če kdo ve za njih naslove, naj mi to naznani zakar bom zelo hvalen. Ako pa bosta sama čitala ta oglas, naj se mi prijavi na moj naslov: **John Frank, S. R. Box 315, Export, Pa.**

DR. JOS. V. GRANEK

edini slovenski zdravnik in ranocelnik v Pennsylvaniji. Zdravi vse otroče, šenske in moške bolezni.

Uradne ure so: 10 ure zjutraj do 2 ure popoldan.

Bell Telephone Cedar 2398

643 E. Ohio Street, N.S. PITTSBURGH, PA.

TEGOVINA NAPEODAJ

dobrodošla grocerija in mesnica se slovanakimi odjemalci in plačujejo na gotov denar. Uprajte pri: **Fred D. McIntosh, Little Falls, N. Y.**

Slovenska Narodna Podporna Jednota.

Ustanovljena 8. aprila 1904.

GLAVNI STAN: 2637-39 SO. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

GLAVNI ODBOR ZA DOBO 1919-1922.

Isprivevalni odbor.

UPRAVNI ODESEK.

PRESEDNIK: Vincenzo Canjina, 2637-39 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.
PODPRESEDNIK: Anton Hrust, Box 140, Canonsburg, Pa.
TAJNIK: John Verducar, 2768 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.
TAJNIK BOLNIBESGA ODELKA: Paul Berger, 2637-39 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.
BLAGAJNIK: Anton J. Terbovec, Box 1, Cloona, Ill.
UPRAVITELJ GLASILA: Filip Gollan, 2637-39 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

POŠOTNI ODESEK.

Jela Ambrovič, predsednik, Box 281, Canonsburg, Pa.
John Underwood, 408 May St., Springfield, Ill.
Martha Edman, Box 274, Barberian, Ohio.
Jos. Radlich, Box 422, Smithton, Pa.
Frank Samich, 2205 Prosser Ave., Cleveland, Ohio.

BOLNIBKI ODESEK.

OSREDNJE OKROŽJE: Paul Berger, predsednik, 2637-39 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.
VSEKODNE OKROŽJE: Rudolf Pletierich, Box 426, Bridgeville, Pa.
Anton Radlich, Box 73, Wick Haven, Pa.
ZAPADNO OKROŽJE: Anton J. Terbovec, Box 104, Green, Kans., in Jugoslovani.
Leo Kulcar, Box 248, Gilbert, Minn., in avstrijski.

Nadzorni odbor.

Matt Petrovič, predsednik, 18817 Waterloo Rd., Collingswood, Ohio.
Johab Ambrovič, 418 Pierce St., Ewelen, Minn.
Jos. Kalan, 1007 E. 74th St., Cleveland, Ohio.

Tiskovni odbor.

Vincenzo Canjina, Jela Ambrovič in Matt Petrovič.

IZDRUŽITVENI ODBOR.

FRESEDNIK: Frank Ahl, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.
John Tridaj, Box 181, Lawrence, Pa.
Julius Gross, 242 Knapwood, Detroit, Mich.
Jos. Stroh, 1101 E. 28. St., Cleveland, Ohio.
Mary Učević, 1644 So. Roscoe Ave., Chicago, Ill.

VRHOVNI IZDAVNIK: Dr. F. J. Kara, 6202 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

ODGOVORNI UREDNIK "PROSVETE": Jela Zverovska.

POŠOTNI — Vse dopisne pošiljke in stvari, ki se tičejo gl. izvršiteljskega odbora in izdane stvari, naj se pošiljajo na naslov: John Verducar, 2637-39 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

Vse odobre bobilne poture naj se pošiljajo Paul Bergerju, tablica bobilnega odbora v gl. uradu.

Vse prihodnje glade poturevanj v gl. izvršiteljskega odbora se naj pošiljajo M. Petroviču, predsedniku nadzornega odbora, štir let nazaj.

Vsi prijavitelji in gl. uradni stvari se naj pošiljajo na naslov: Jela Ambrovič, Box 281, Canonsburg, Pa.

Vse prihodnje prevajalštvene glasila se naj pošiljajo predsedniku Slovenskega odbora Vincenzo Canjini.

Vsi člani in člani oči, znanstva, splošni, razpisni in splošni vol, kar je v omeni s glasilom izdati, naj se pošilja na naslov: "Prosveta", 2637-39 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

Rojaki Pozor! Zelo važno! — Čitajte!

Po dolgi in težki borbi imamo sedaj soproj prilicnost hitro in uspešljivo pomagati trpečim svojcem v stari domovini, še kajim pošiljate denarne pomoči s posredovanjem splošno priznane

EMIL KISS BANKE PO KALOGRAMU

Te je neposredna zveza sa Kranjsko, Štajersko, Spodnje Korolko, Istro, Primorsko, Dalmacijo, Hrvatsko, Slavonijo, Somo in Hercegovino in s denarnim zavodom

"PRVA HRVATSKA STEDIONICA U ZAGREBU"

100 kron velja sedaj \$ 4.25
1000 kron \$42.50

Za vsako brzojavno pošiljatev znašajo stroški \$2.50 ne glede nato, kolika je svota.

Vse denarne pošiljatev se jamčene.

PRODAJA PAROBRODNIH LISTKOV V VSE KRAJE EVROPE.

Predno se podate na potovanje, vprašajte to tvrdko sa potrebna pojasnila in navodila. V slučaju potovanja Vam ta tvrdka preskrbi potrebne prostore, če ji dopoljate aru. — Vsa potrebna pojasnila glede potovanja se dajejo osebno in pisмено brezplačno.

Bodite vedno zelo opretni in ne poskušajte tu in tam s pošiljanjem denarja v stari kraj, tamvaj se vedno skupno obrniti na storo in vsakdanji priznane tvrdko, katere pošilja se nad DVAJSET let denar v Vaše storo domovino in katere naslov je:

Emil Kiss, bankir,
133 Second Ave. cor. 8. St.
NEW YORK, N. Y.

Vstanovljena 1908. Posluje pod državnim nadzorstvom.

KAJ VAM JE POTREBNO. BERITE V LASTNO KORIST.

Pošiljanje denarja.

Fe John Nemeth State Bank, katere ima zveza s banko v Zagrebu, morate poslati denar v storo domovino. Potrebna in revidirana je velika. Zahajajte cenik. Za denar so Vam garancije.

Krone so sedaj zelo po ceni. Kupite krone na bančni nakaznico v John Nemeth State Bank. Zahajajte, da se Vam vse glede teh nakaznic natančno razloži. Vložite dolarje v banki na knjižico.

Pošiljate denar na John Nemeth State Bank, ker dolar ima samo tedaj vrednost, ako Vam nosi tudi gotovo odstopno. Denar dobita nazaj kadar hočete.

ZANIMIVA NOVIC.

Vsaki, kateri je poslati denar domov, naj takoj pošlje svoj naslov in število nakaznice. John Nemeth State Bank je dobila iz kroja bančne knjižice in poštne potrdila, ter jih hoče razposlati po pošti.

Ako hočete potovati domov, ne zapustite delo, ampak pišite na spodnji naslov, da se Vam storo najprej razloži.

JOHN NEMETH STATE BANK.
1597 SECOND AVE. NEW YORK, N. Y.

KONFERENCA O ZNIZANJU CEN.

MNENJA ČLANOV KABINE TA SO RAZLIČNA.

Mesarji imajo pod svojo kontrolo mnogo živil.

Washington, D. C. — Predsednik je obdrževal s člani svojega kabineta sejo, na kateri so skrajno izključno razpravljali o znižanju cen za živila.

Predsednik je rekel, da upa, da bo mogoče znižati cene, justični tajnik Palmer je pa izjavil, da bo sodelovanje živilskih upraviteljev z državnimi pravdniki največ pripomoglo, da se znižajo cene.

Razprava o znižanju cen je bila obširna, sredi nje je pa neki član kabineta dejal, da morajo iti delavske mezdre ravno tako dol kot cene. Njegovi tovariši se pa niso strinjali s tako sugestijo, kar so pričeli njih pogledi.

Predsednik je namignil, da ti koraki, ki so bili zdaj podzvzeti proti druginji, ne pojdejo do dna problema, ki se na ta rešiti, dokler od vojne prizadeti narodi ne prične zopet producirati. Dejalo je, da je treba hitro sprejeti mirovno pogodbo, da se reši to vprašanje, ker je povratek narodov k normalni produkciji odvisen od ratifikacije mirovne pogodbe.

Zakladniški tajnik Glass je pisal kongresni zbornici, da dovoli \$175,000 za detektive, ki bodo iskali nagromadovalec živil.

Nekateri senatorji, med njimi senator Gronna, izjavljajo, da farmer ne prejme določene cene za pšenico, ker pšenico razvrstijo v vrste in jo plačajo po teh vrstah, medtem ko mlinar prejme ravno tisto ceno za moko iz nižje pšenične vrste, kot za moko iz najboljše pšenice.

Mesarji kontrolirajo zalaganje trga z jajci, sirovim maslom, mesom in drugimi živilji po izjavi senatorja McKellarja iz Tennesseeja. Priporočal je, da se nekaj stori proti tej kontroli, ki postaja neznozna in pomaga dražiti živila.

DELOVANJE JAPONCEV V SIBIRIJI.

(Nadaljevanje s 1. strani.) bolnikov je bila črn kruh in slab čaj. Trije zdravniki in tri postrežnice je bilo vse osebje v bolnišnici.

Tik te bolnišnice je pa bila druga, ki je imela 500 postelj. Bila je vojaška bolnišnica, ena največjih v Sibiriji. Japonci so zahtevali, da se ta bolnišnica prepusti njim, da jo bodo oni upravljali v korist Rusov. Dobrodušni Rusi so ugodili zahtevi, toda niti eden ruski bolnik se ni upal v dotično bolnišnico. Ismed 500 postelj je bilo le osem okupiranih, medtem ko je bilo v sosednem poslopju — kakor imenjeno — trikrat preveč bolnikov. Kljub temu so se Rusi bali iti v japonsko bolnišnico in še le ko je posređoval zastopnik ameriškega Rdečega križa ter obljubil, da bo on preskrbel svoje zdravnike in razne potrebitine, so se Rusi pričeli seliti v prazno bolnišnico.

Inozemstvo.

Delavski sveti so faktor v nemški industriji.

Berlin. — Nemška revolucija ni napravila posebnega vtisa na zunanji svet, izvemši da je odpravila monarhijo in ustanovila republiko. V ostalem bi pa človek mislil, da je še vse po starem. Vendar pa ni tako. Revolucija je posejla globoko v nemško industrijo življenje, dasiravno nje ne sile ne delujejo s tisto naglico in učinki, kakor v Rusiji. Nemški delavski sveti, ki jih je porodila revolucija, so velik revolucionarni faktor, ki se razvija polagoma. Ti sveti pa niso posnetek ruskih sovjetov, temveč so nekaj pristno nemškega in potrebni nemškemu razmerom.

Nemški delavski sveti prehajajo počasi v oblastni organ nemške industrije. Pred nekaj mesece je nemška vlada obljubila, da bo v zadevi svetov predložila načrt narodni skupščini, toda obljuba je bila za nekaj časa pozabljena. To je povzročilo, da so delavci pričeli s bolj radikalnimi zahtevami nad vlado in zadnja je spoznala, da s to stvarjo ne more več odlašati.

Zadnji teden je nemška vlada objavila svoj načrt za sistem svetov, ki bodo kontrolirali industrije. Sistem ni posebno kompliran. Tovarniški svet (Betriebsrat) je podlaga sistemu in nato pride državni ali deželni svet, do čim je zvezni svet (Reichsbertrieberrat) najvišja enota organizacije. Načrt je seveda naletel na opozicijo z desne in leve strani. Neodvisni socialisti in komunisti odklanjajo načrt, ker daje po njihovem mnenju delavcem preveliko kontrole; na drugi strani napačno načrt kapitalisti, ki pravijo, da daje delavcem preveč kontrole in da je začetek najglobokejšje revolucije gospodarskih zadevah dela in kapitala. Večinski socialisti pa pozdravljajo načrt kot "srednji pot", ki reši problem življenja ali smrti demokratične Nemčije.

"Vorwaerts" piše o tej stvari: "Sprejmemo načrt svetov saj kot prvi korak dokler ne bodo razmere ugodnejše za kaj boljšega; dajmo delavcem prvo veselje do dela, da čimprej zagledamo zarjo nove dobe."

Leteti bledel iznajden.

London. — Gabriel Poulain, francoski kolesar, je iznašel eroikel, ki se po kratkem zaletu dvigne v zrak in goni se z nogama. Leteti more 25 milj za uro. Iznajditelj pravi, da bo eroikel kmalu tako v navadi kakor je bicikel. Za polet v zrak je treba precej trdo delati z nogama, ali ko je kolo enkrat v zraku, je nadaljna gonitev lahka. Eroikel se bo lahko opremil tudi s motorjem.

Angleška vlada bo narekovala cene živilom.

London. — Niža zbornica je v sredo sprejela dodatke k zakonski predlogi proti profitarstvu, ki določa, da vladni trgovski odbor narekuje cene za prodajalec živil na debelo in drobno. Lord Robert Cecil, bivši minister za vojno trgovino, je napadel dodatke, češ da "bo revolucionirai trgovino". Sir Donald MacLean je pa dejal, da je dodatek "navadni socializem".

Ententa bo dala Bolgarom 'most' do morja.

Pariz. — "Echo de Paris" javlja, da je vrhovni svet mirovne konference sklenil dati Bolgarski izhod do pristanišča ob Egejskem morju, ki bo morda Kavala ali Dedeagač. "Most" do pristanišča bo nevtralen na ta način, kakor je Poljakom zajamčena svobodna pot do Gdanskega.

Rudarji v Yorahiru so se vrnili na delo.

London. — 200,000 stavkajočih rudarjev v premogovniškem okolišču Yorkshira je sklenilo v terek na javnem shodu, da končajo stavko, ki je trajala od 21. julia.

Kaj je s preiskavo o izgredih na Reki?

Milan. — "Corriere dela Sera" piše 12. t. m., da je zavezniška komisija, ki je preiskovala vzroke izgredov med Francozi in Italijani na Reki, končala preiskavo. Komisija je imela 25 sej in zaslišala je 200 prič. Poslala je v Pariz obširno poročilo, ki pa še ni objavljeno. List zaključuje, da je zaključek preiskave tak, da bo zadovoljil Italijo in Francijo.

Delavci v Alzaciji se počajo združiti s francoskimi uinjami.

Strasbourg, Alzacija. — Železničarska unija v Alzaciji in Lorenji je sklenila, da se ne pridruži Generalni delavci zvezi v Franciji.

Italija prosi Wilsona za premog.

Washington, D. C. — Italijanski poslanik je imel v sredo intervju s Wilsonov, v katerem je prosil predsednika, da naj Amerika hitro aranžira vse potrebno za pošiljanje premoga v Italijo, ki je v veliki stiski za kurivo.

RUMUNIJA SE NE EMENI ZA POVELJA ENTENTE.

(Nadaljevanje s 1. strani.) veni in posvetni so dobili nazaj rekvirirana zemljišča in gradove. Pariz, 13. avg. — (Poroča P. S. Mowrer). Kadar se razprši megla, ki se zakriva vrtnice dogodkov na Ogrskem, tedaj bo jasno, da so angleški in francoski diplomatje nasuli veliko mero peska v oči ameriških mirovniških delegatov. Jasno bo, da so Angleži in Fran-

Kdo bo dobil poslano "kliste."

Zagrebaški listi "Novosti" in "Riječ SHS.", katere smo pred par dnevi dobili, prinašajo sledečo jako zanimivo notico, posebno za one, kateri so poslali zaboje v stari kraj. Ista se dobesedno glasi:

"Tu imade do 1,800 sanduka (zabojev), odredjenih od pošiljača za stalne adrese. U toj pošiljici, koju može komisija porazdeljiti prema vlastitom prosudjivanju..."

Tako torej, gospoda. Poslane zaboje bo "triumvirat Predović-Sitar-Mladinec", razdelil po svoji lastni volji. Ali je to resnica?

V ameriških časnikih je pa pred nekaj dnevi krožila sledeča vest:

"Komisija je takoj razposlala pismena naznanila vsem onim osebam, za katere so bili poslani zaboji, da jih pridejo iskat..."

Torej, dve uradni naznanili. Eno za rojake v starem kraju, drugo za rojake v Ameriki. Kolkor moremo soditi; bo najbrže ono v starem karju resnično, ker imamo že dovolj izkušenj o njih manipulaciji z zaboji tukaj, ko so jih prevažali semintja in so bili švedno v Chicagi, Clevelandu in New Yorku, ko bi morali biti že v starem kraju, po njih lastni izjavi in zatrdilu, katerega so razposlali, ko so pričeli nabirati. In ko bi se jih Čehi ne usmili ter jim dovolili prostora na parniku, bi bili zaboji še sedaj tukaj. Seveda, prisoči ne moremo, da je vest, katero sta prinesla dva zagrebačka lista, resnična, ker so mogoče tudi tam kakih presneti "antiklistarji", "rdečkarji", "boljševiki" in nasprotniki "amoznistov", kot so tukaj. Mi samo komentiramo, odločij naj pa vsak posamezen ali pa triumvirat Predović-Mladinec-Sitar. Pojasnilo bomo tako kmalu dobili in najtežje ga čakamo glede teh zabojev iz stare domovine. Kako "pojasnilo" bomo dobili iz sv. Klare ceste, hišna št. 6119, če itak vemo, ker sedaj grede pašji dnevi h koncu.

NOVICE IZ JUGOSLAVIJE.

Ustavljen tihotapski transport v Mariboru.

Tekom zadnjih dni so prinesli semkaj iz Čakoveca in Karloveca trije, s pravičnimi prevoznimi dokumenti opremljeni transporti, skupno 300 konj, ki so bili deklarirani kot klavna živina in naslovljeni na "American Relief Administration". Dunaj, St. Marx. (Tam je velika dunajska klavnica). Z ozirom na zadnjo konfiskacijo (183 konj), o kateri se je poročalo, so se od takrat naprej pregledovali vsi taki transporti. Danes je tukajšnji vojaški veterinarski referent pregledal konje transportov posamezno in dognal, da je bilo izmed vseh 200 konj, ki so bili poslani kot klavna živina, le 82 dopustnih v take svrhe, dočim so ostalih 218 konj prav dobrih in popolnoma porabni; med njimi je tudi mnogo brijih kobil. Predsednik omenjene družbe je protestiral proti zaplenbi ter žugal, da se bo do Nemški Avstrije za primer konfiskacije maščevali s tem, da ne prepuste sladkornih in drugih za Jugoslavijo namenjenih transportov.

Kaj pa zunanji položaj?

JDS in VLS sta si v laseh. Boj se vodi z vso srditostjo. Granitična stavba meščanske koalicije poka-

cozi skrivoma sklenili zvezo s takozvano "segedinsko vlado", skupino ogrskih avtokratov, aristokratov in monarhistov v Segedinu in postavili Habsburžana na vladarski stolec Ogrske, potem ko so vse zavezniške vlade zaključile, da bodo priznale Peidlevo socialistično vlado, kakor hitro se od strani Bela Kun iz Budapešte. Dokazi so tukaj, da so bili Angleži in Francozi v stikih s Peidlem štirinajst dni poprej, ko je rezigniral Bela Kun; njihov zastopnik je bil italijanski častnik Romanelli v Budapešti. Istočasno so pa bili v zvezi s monarhisti v Segedinu in njihov namen od vsega začetka je bil, postaviti Habsburžana na krmilo Ogrske, dočim je bilo pogajanje s socialisti le pesek v oči Američanov, ki niso nič vedeli o angleško-francoskih igrah. Stučiti je, da so se vršile intrige tudi s Rumunci, ki morda pridejo še na dan.

na vseh straneh. In glej čudo. Vse kar se je pred tednom dni z vso silo venomer trdilo — takrat je šlo za demisijo socialnih demokratov — da moramo na kritični zunanji politični položaj pozabiti na strankine interese in načela ne velja več ne za eno ne za drugo meščansko stranko, dasiravno si obe prisvajate absolutni monopol vseh narodnih potreb. Zdaj, ko gre za strankine interese meščanstva ni več govora o nevarnosti domovine, o zunanjem sovražniku, ki preži na naše ljudi in na našo zemljo.

Take reči veljajo le za socialne demokrate, kateri so bili res tako naivni, da so ves čas zatajevali sebe in stranko, da koristijo pošteno pošteni stvari slovenskega ljudstva.

Naivneži!

Zato so bili veleizdajalci, zato so ruvali proti državi, zato se je klicalo po prekem sodu.

Prav nam je!

Saj bi morali znati, da je velikanška razlika med socialistično politiko in... "domačo" politiko.

O orožnih vajah. — Iz prizadetih krogov nam pišejo s Koroškega. Maja meseca je bilo treba odriniti gotovim letnikom k orožnim vajam. Vsed raznih razumljivih nespornostij se niso odzvali vsi že prve dni. In to, kakor rečeno iz povsem razumljivega vzroka. Pozvani so bili namreč oni letniki, ki so bili ves čas vojne po raznih frontah in ujetništvu. Komaj so si preskrbeli službe in delo, že so morali pustiti vse pri miru in oditi ne da bi se jim poskrbelo za to, da po povratu s orožnih vaj dobe zopet isto službo in isto delo. Ko pridemo z orožnih vaj domov, homo zopet morali celo dneve in morda tedne letati brez posla od vrat do vrat za službami in delom. Za take stvari, ki so za revnega delavca, ki živi od dne do dne, bi se morali že bolj pobrigati. Vse to torej bi še človek koncem koncev dobrovoljno števval. Nikakor pa bi se nam ne zdelo prav, da bi morali za kazen služiti orožne vaje oni, ki so le za en dan nepozno prišli k svojim četam. Če bi bilo to treba zaradi drugih razlogov, recimo zaradi Koroške, naj se to pove, nikakor pa naj ne bo to kazen. Nadejamo se, da sploh tega ne bo. Saj te tudi to v velikem državnem interesu, da so delavci in kmeti pri produktivnem delu.

Jugoslovanski legionarji. — Piše nam: Zelo smo radovadni kakih dobrot bodo deležni jugoslovanski legionarji, ki so pometali skoro vsa evropska bojišča, preden jih je usoda privela v odrešeno domovino. Mislimo, da bi se pač spodobilo dati jim vsaj en mesec dopusta in pa pristojbine, katere so si prej vrnivšim ujetnikom izplačevali. Tudi legionarji rad živi in poje malo kruha. Zato se zgenite, da jim ne bo treba godrnjati. Prepričajte se o njih položaju! Najdete jih tudi v bolnišnici.

Stanovanjska beda. — Sprejeta je odredba, da smejo v ljubljanskem stanovanjskem okolišču bivati od sovražnih inozemcev le oni, ki na posebno prošnjo dobe od deželne vlade dovoljenje za bivanja. Vsakdo, ki se hoče na novo naseliti v Ljubljano, mogel bo to storiti le na podlagi posebnega dovoljenja. Bivanje in naselitev bode dovoljena le takim, ki morejo iz priznane važnih razlogov bivati v Ljubljani. O prošnjah bode določal poseben za to sestavljen komite.

Tujski promet. — Ker se je deželna zveza za tujski promet in turistikto na Kranjskem razšla, se ustanovi v svrhu prevzetja, nadaljevanja in razširjenja njenega delokroga "Jugoslovanski generalni komisariat za promet in turistikto v Sloveniji" s sedežem v Ljubljani.

Most čez Dravo pri Velikovu. — Približno 230 m dolgi, lesen most čez Dravo pri Velikovu, ki so ga Nemci pri svojem umikanju deloma porušili, se bo temeljito popravil oziroma po večini zgradil na novo s porabo železnih nosilcev na lesenih pilotiranih kozah.

Obratno ravnanje južne železnice bo v Ljubljani. — Upravni svet južne železnice je v svoji večrajšnji seji pod predsedstvom Weberja po predlogu ravnatelja generalne direkcije dr. Falla sklenil, da se v Ljubljani ustanovi obratno ravnanje južne železnice za Jugoslavijo.

VABILO NA PLEŠNO VESELICO,

Katero priredi

"SLOVENSKI DELAVSKI DOM" NA MAXHOM, PA. DNE 16. AVGUSTA 1919.

Začetek točno ob 7 uri zvečer. Vstopnina za moške je 25c.

Za plesa željne pa stane vstopnina dvakrat po 25c. Ženske so proste vstopnine.

Uljudno vabimo vse slavno občinstvo domače in bližnje okolice, da nas posetite mnogoštevilno in nam tako pomagate do boljšega uspeha.

Ples se bode vršil vsako SOBOTO v lastnem DOMU, prvo soboto nam bode igrala krasne komade Maxhom Godha, po vodstvom gos. Jos. Rogeljna in drugo soboto bode igral Tam buraški Zbor Triglav pod vodstvom gos. Andrej Vidriha. Na razpolago bode vsega dovolj, hladilne pijače in dober prizrek.

K obilni vdeležbi uljudno vabi odbor Slov. Del. Doma.

Naznanilo in priporočilo.

Tem potom naznanjam slovenski javnosti v Ameriki, da sem odprl v New Yorku svojo agencijsko pisarno za

PAROBRODNE LISTKE (ŠIFKARTE) IN ZA DRUGE, V TA DELOKROG SPADAJOČE POSLE.

Ob tej priliki se vsem rojakom, brez razlike, kar najtopleje priporočam! Vsi poslali bodo pod mojim osebnim vodstvom in zato vsakomur zagotavljam najboljšo postrežbo.

Ako nameravate potovati v stari kraj, ali, ako imate kake druge opravke s starim krajem, ali, ako rabite kako pojasnilo v tej ali oni zadevi, obrnite se name in jaz bom skušal po svojih najboljših močeh ustreči Vam.

Moje geslo je: TOČNA IN POŠTENA POSTREŽBA ZA VSAKOGAR.

Priporočujoč se še enkrat ostajam vam udani

LEO ZAKRAJŠEK,

70 — 9th Avenue, New York, N. Y.

POTREBUJEMO

Delavce za ceglarno. Potrebujemo delavce za vlivanje, vlaganje, in navadne delavce za samokolnico. Delavci zaslužijo \$4.80 do \$5.00 na šest urno delo sicer imajo priliko zaslužiti še več. Imamo sami svoje mastece a 6 sobnini stanovanji; vsako poslopje ima tekočo vodo in kopalnico, plin in električno razsvetlavo in pripravo za gorkoto. Odajo se v najem po \$7.00 do \$12.00 na mesec. Tu so raznovrstne cerkve in šole in dobra pitna voda. Kadar pridete sem, pasite, da boste vprašali v pravi opekarni ker sti še dve drugi opekarni. Za pojasnila pišite na:

Labor Department, MOUNT UNION, Refractories Company, Mount Union, Pa.

MOŠKI IN ŽENSKE

Ne napravite napaka, akaj si ne preskrbite najstarejšega, najpoštenjšega, najizkušenejšega in najboljega zdravnika v začetku. Dr. Mullin ima 39 let izkušnje v zdravljenu tisočev in tisočev bolnikov, bolnih na najrazličnejše načine. Vsed tega je postal najbolj neodvisen zdravnik, pri katerem se lahko zaguarate za svojo bolezen. Brez skrbi boste dobili pri njem najbolj temeljito zdravljenje in veliko resnično pomoči za vaš denar.

Brezplačna zdravniška preiskava potom stroja. Govori vaš materni jezik.

Uradno ure od 9. do 6. V nedeljo od 10. do 2.

Dr. B. F. MULLIN, Specialist

411—4th Ave., 2nd Floor, PITTSBURGH, PA.

Nasproti glavne pošte.

Pozor Rojaki !!!

Čitateljem "Prosvete" priporočam svojo krojačnico, za naročila novih oblek, kakor tudi za čiščenje in likanje in sploh vsa dela spadajoča v to stroko. Ako vam ni mogoče osebno prinesiti obleke pošljite jo po pošti ali po ekspresu. Naslovite vse na moj naslov:

MARTIN DOLINAR, Taylor,
McMechen, W. Virginia.

PRODA SE

moderna, dobro stoječa trgovina moških oblek, klobučev, čevljev, i. t. d.

v Slovenskem Narodnem Domu, v La Salle, Ill.

Lepa prilika za podjetnega SLOVENCA.

Za vsa pojasnila in druge podrobnosti glede prodaje, obrnite se do lastnika

F. B. ROYFFERLE,

643 First Street, La Salle, Ill.